

БӨЛІМ: КОЛЛЕДЖ

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында виртуалды шындық технологияларын қолданудың педагогикалық мүмкіндіктері

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.12.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/185679/>**Байсынбек Эрика Айдаровна**

Бәбек колледжі

Қазіргі таңда білім беру жүйесі ақпараттық және цифрлық технологиялардың жылдам дамуына байланысты жаңа бағыттарға бет бұрып келеді. Сол технологиялардың бірі – виртуалды шындық (VR). Бұл технология баланың оқу үдерісін бұрынғыдан мүлде өзгеше форматта ұйымдастыруға мүмкіндік беретін, әсерлі әрі толық ену эффектісін тудыратын инновациялық құрал. Мектепке дейінгі білім беру саласында VR жаңа педагогикалық тәсілдердің қалыптасуына, оқыту мазмұнының кеңеюіне және балалардың танымдық белсенділігін күшейтуге жағдай жасайды.

Виртуалды шындық технологиясы – балаға шынайы өмірде мүмкін емес немесе қауіпті жағдайларды қауіпсіз ортада зерттеуге мүмкіндік беретін интерактивті цифрлық кеңістік. Бұл кеңістікте бала заттарды жақыннан көре алады, олардың құрылымын зерттейді, қозғалысын бақылайды және әрекеттерге тікелей араласады. Мұндай тәжірибе мектепке дейінгі жастағы балалардың көрнекілікке сүйенетін қабылдау ерекшеліктеріне толық сәйкес келеді, өйткені олар ақпаратты көзбен көру және әрекет арқылы жылдам меңгереді.

VR технологиясының ең маңызды артықшылығы – баланың оқу әрекетін эмоционалды түрде жағымды етуі. Үш өлшемді бейнелер, шынайы дыбыстар, қозғалысқа жауап беретін көріністер баланың қызығушылығын арттырып, оның зейінін ұзақ уақыт сақтауға көмектеседі. Бұл әсіресе мектепке дейінгі жаста зейін тұрақсыздығы байқалатын балалар үшін өте тиімді. Виртуалды ортада баланың әр әрекеті жылдам кері байланыспен бекітіледі, сондықтан ол тапсырманы орындауда нақты нәтижені бірден көреді.

Танымдық даму тұрғысынан алғанда, VR технологиясы баланың заттарды салыстыру,

себеп-салдар байланыстарын анықтау, эксперимент жасау, бақылау жүргізу сияқты қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Мысалы, бала виртуалды зертханада жануарлардың тіршілігімен танысып, өсімдіктердің өсу процесін бақылап немесе табиғи құбылыстарды зерттей алады. Мұндай тәжірибе баланың ғылыми дүниетанымының алғашқы негізін қалыптастырады.

VR технологиясы мектепке дейінгі балалардың сөйлеу дағдыларын дамытуға да оң әсер етеді. Виртуалды ортаның көрнекілігі балаға мазмұнды түсінікті қабылдауға мүмкіндік береді, ал педагог сол көрініске сүйене отырып, сұрақтар қою немесе әңгімелету әдістерін қолдана алады. Бала объектілердің атауын, қасиеттерін, әрекеттерін сипаттауға дағдыланады. Сонымен қатар, сюжетке құрылған VR-сабақтарда балалар рөлдік сөйлеуді қолданады, бұл байланыстырып сөйлеудің қалыптасуына ықпал етеді.

Педагогикалық тұрғыдан VR технологиясын қолдану оқыту үдерісінің әдістемесін жаңғыртуды қажет етеді. Мұғалімдер виртуалды кеңістікпен жұмыс істеу алгоритмін, қауіпсіздік ережелерін және баланың жас ерекшелігіне сай мазмұнды таңдауды ескеруі тиіс. Сабақ құрылымында VR тек негізгі бөлік ретінде ғана емес, мотивациялық кезеңде немесе жаңа білімді бекіту барысында да тиімді қолданыла алады. Виртуалды тәжірибеден кейін міндетті түрде нақты ортада талдау, сұрақ-жауап, әңгімелесу, қорытынды шығару жұмыстары жүргізіледі. Бұл білімнің тұрақты қалыптасуына жағдай жасайды.

Сонымен қатар, VR технологиялары инклюзивті білім беру үшін де маңызды құрал болып саналады. Сенсорлық немесе моторлық қиындықтары бар балалар виртуалды ортада тапсырмаларды жеңіл орындай алады, өйткені VR қозғалысты жеңілдететін немесе ақпаратты қабылдауды қолдайтын мүмкіндіктер ұсынады. Бұл әр баланың жеке әлеуетін ашуға көмектеседі.

Қорытындылай келе, виртуалды шындық технологиялары мектепке дейінгі білім беру мазмұнын байытып, балалардың танымдық белсенділігін дамытатын, сөйлеу қабілетін жетілдіретін және оқу үдерісін эмоционалды тартымды ететін инновациялық құрал болып табылады. VR баланың зерттеушілік қызығушылығын оятып, күрделі құбылыстарды түсінуді жеңілдетеді. Сондықтан виртуалды шындық технологияларын педагогикалық практикаға енгізу – болашаққа бағытталған, тиімді және перспективалы қадам.